

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/192/2019
Identifikačné číslo spisu:	2109214350
Dátum vydania rozhodnutia:	22.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Branislav Král
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2109214350.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a členov senátu JUDr. Olgy Trnkovej a JUDr. Branislava Krála, v spore žalobcu Ing. Mgr. X., nar. XX. októbra XXXX, bývajúceho v K. proti žalovanej KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, právne zast.

JUDr. Baltázom Mucskom, so sídlom Advokátskej kancelárie v Bratislave, Vajnorská 55, o zaplatenie 98 992,23 eur s prísl. a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 7C/52/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. októbra 2018, sp. zn. 13Co/398/2016 v znení jeho opravného uznesenia z 8. januára 2019, sp. zn. 13Co/398/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. marca 2013, č. k 7C/52/2010-370 zamietol žalobu žalobcu o vyplatenie poistného plnenia a vo vzťahu k trovám konania vyslovil, že o nich bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovanej zaplatenia sumy 98 992,23 eur s príslušenstvom titulom plnenia z poistnej zmluvy č. 6540950637 - havarijné poistenie motorového vozidla Porsche Cayenne ŠPZ: K. (ďalej v texte len Porsche Cayenne) so začiatkom poistenia 11. septembra 2007 na dobu neurčitú. Dňa 17. novembra 2007 došlo k odcudzeniu predmetného motorového vozidla žalobcu z garáže rodinného domu. Žalovaná listom z 15. októbra 2008 žalobcovi oznámila, že ukončila šetrenie škodovej udalosti bez povinnosti plnenia, nakoľko bolo zistené, že nebola splnená podmienka predpísaného spôsobu zabezpečenia odcudzeného motorového vozidla v zmysle čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUOKASKO (ďalej v texte aj ako „Zmluvné dojednania“). Žalobca s týmto záverom nesúhlasil, pričom

tvrdil, že splnil všetky podmienky, pokiaľ išlo o zabezpečenie predmetného motorového vozidla podľa čl. VII. bod 7 a 8 Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUOKASKO. Zdôraznil, že poistnú zmluvu uzatvoril so žalovanou po jej ubezpečení, že splnil všetky podmienky zmluvy. Ak by mal vedomosť o tom, že bolo potrebné uzatvoriť i zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb a že je to podmienkou, aby poisťovňa plnila, bol by takúto zmluvu uzatvoril. Pracovník žalovanej, s ktorým zmluvu uzatváral, ho však ubezpečil, že splnil všetky podmienky predpísaného spôsobu zabezpečenia motorového vozidla uvedené v čl. VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní. Žalobca v ďalšom argumentoval i tým, že v čl. V. Zmluvných dojednaní, označenom ako „Výluky z poistenia“, je v odseku označenom písmenom k) odvolávka na čl. VII. Zmluvných dojednaní, v zmysle ktorého sa uzatvorenie právoplatnej zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektrického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb nevyžaduje, avšak čl. V. Zmluvných dojednaní takúto podmienku obsahuje. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť žiadal, aby súd určil, že zmluvná podmienka obsiahnutá v čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUOKASKO, označená ako „Výluky z poistenia“, v znení: „okrem výluk uvedených vo VPP, OPP a v týchto zmluvných dojednaniach sa poistenie nevzťahuje na riziko krádež, lúpež MV, ak sa v priebehu vyšetrenia poistnej udalosti preukáže, že poistený v súlade s čl. VII. bod 7 a 8 týchto zmluvných dojednaní neuzavrel právoplatnú zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektrického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb, ak ho vyžaduje predpísaný spôsob zabezpečenia (čl. VII.)“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Zároveň sa domáhal oprávnenia uviesť, v rozsahu znenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, rozsudok po nadobudnutí jeho právoplatnosti v denníku s celoštátnou pôsobnosťou podľa vlastného výberu formou platenej inzercie na náklady žalovanej.

3. Súd prvej inštancie uviedol, že predmetná poistná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou, uzavretou podľa zákona č. 250/2007 Z. z. Jedná sa o typovú zmluvu, t. j. takú, ktorú obvykle žalovaná predkladá na podpis bližšie nešpecifikovanému počtu klientov, pričom jej jednotlivé zmluvné dojednania nemožno považovať za individuálne dojednané. V ďalšom súd prvej inštancie doplnil dokazovanie v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu (uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/364/2011 z 29. novembra 2012), pričom zistil, že zariadenie namontované Autoservisom LUCKY do predmetného motorového vozidla žalobcu, pokiaľ išlo o typ zariadenia, spĺňalo požiadavky vyplývajúce z čl. VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUOKASKO. Z listinného dôkazu spoločnosti Autoservis LUCKY Nonstop, s. r. o. a zo správy o montáži GSM - GPS zabezpečovacieho zariadenia súd zistil, že 30. augusta 2007 bol pracovníkom X. (č. osvedčenia 720106) namontovaný zabezpečovací systém GPS - TS - imei - ET 85001447 do vozidla žalobcu s aktívnymi funkciami: prenos aktívneho poplachu prostredníctvom GSM (aktívne), prenos GPS poplachu pri zmene polohy vozidla prostredníctvom GSM (aktívne), určenie polohy vozidla GPS lokalizáciou prostredníctvom GSM (aktívne), dodatočné blokovanie motora aktívne pri aktívnom poplachu, GPS poplachu užívateľom prostredníctvom SMS

alebo prezvonením. Pokiaľ išlo o zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému, súd zistil, že žalobca takúto zmluvu so spoločnosťou, ktorá by 24 hodín denne sledovala predmetné motorové vozidlo, neuzatvoril, avšak podľa žalobcu nebolo v Zmluvných podmienkach dojednané, že by takúto zmluvu mal uzatvoriť v súvislosti so zabezpečením motorového vozidla proti krádeži. Žalobca v tejto súvislosti tvrdil, že ak by mal vedomosť o tom, že je takúto zmluvu potrebné uzavrieť v súvislosti s tým, aby mu poisťovňa plnila, bol by takúto zmluvu uzatvoril, avšak bol ubezpečený pracovníkom poisťovne, že splnil všetky podmienky zmluvy.

4. Súd prvej inštancie potom nemal vykonaným dokazovaním preukázané, že by v čase, kedy došlo k odcudzeniu motorového vozidla, bolo zariadenie pre satelitný elektronický vyhľadávací systém GSM - GPS funkčné a aktívne, a že vozidlo bolo monitorované poskytovateľom tejto služby. Z uvedeného preto vyvodil, že žalobca nesplnil podmienky zmluvných dojednaní a nepreukázal, že sa na neho výluka z poistenia v zmysle článku V.

písm. k) Zmluvných dojednaní nevzťahuje. Keďže v konaní nebolo preukázané, že by žalobca uzatvoril

zmluvu s poskytovateľom služby prevádzkovania vyhľadávacieho systému motorového vozidla prostredníctvom siete GPS a taktiež nebolo preukázané, že sa na žalobcu nevzťahuje výluka z poistenia podľa článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní, súd prvej inštancie žalobu zamietol.

5. V súvislosti s návrhom žalobcu na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, súd prvej inštancie poukázal na čl. VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní, kde sú uvedené predpísané spôsoby zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži, pričom uviedol, že výluka uvedená v čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto ju nepovažoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Poukázal tiež na čl. VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní, v zmysle ktorého predmetné motorové vozidlo malo mať namontovaný funkčný satelitný elektronický vyhľadávací systém, ktorý by bol funkčný počas celej doby trvania poistenia. Uvedený spôsob zabezpečenia motorového vozidla patril medzi predpísané spôsoby zabezpečenia a bolo ho možné realizovať len na základe zmluvy uzavretej s poskytovateľom služby prevádzkovania satelitného elektronického vyhľadávacieho systému. Poukázal na to, že takáto podmienka vyplývala zo Zmluvných dojednaní, konkrétne z čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní a v podstate len zohľadňovala skutočnosť, že v prípade, ak poistené motorové vozidlo nebude zabezpečené proti krádeži požadovaným spôsobom na prevádzkovanie, ktorého je potrebné uzatvoriť zmluvu s poskytovateľom služieb monitorovania a vyhľadávania motorového vozidla, poistné plnenie nebude vyplatené.

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. októbra 2018, sp. zn. 13Co/398/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 1, 2 CSP). Poukázal na to, že v minulosti svojim rozsudkom z 9. septembra 2014, sp. zn. 17Co/177/2013 z 9. septembra 2014 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie z 20. marca 2013, č. k. 7C/52/2010-370, s tým, že zároveň pripustil dovolanie v otázke: „či je zmluvné dojednanie uvedené v článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO, obsahom ktorého je úprava výluk z poistenia v prípade nesplnenia podmienky uzavretia zmluvy s poskytovateľom služby aktivácie a prevádzkovania satelitného elektronického vyhľadávacieho systému, ak je funkčný satelitný elektronický vyhľadávací systém predpísaným spôsobom zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži (článok VII bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO) neprijateľnou zmluvnou podmienkou?“.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky následne uznesením z 23. júna 2016, sp. zn. 4Cdo/52/2016 zrušil uvedený rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Dovolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení vytkol odvolaciemu súdu predovšetkým nepreskúmateľnosť jeho záverov týkajúcich sa nedostatku nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, keď konštatoval, že bolo povinnosťou odvolacieho súdu vec právne posúdiť a vykonať výklad použitých právnych predpisov zohľadňujúcich okolnosti danej veci a skúmať prípustnosť žalobcom uvádzaných dôvodov neprijateľnosti zmluvných podmienok.

9. Odvolací súd potom napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie opätovne potvrdil ako vecne správny. Poukázal na to, že predmetom poistenia bol osobný automobil Porsche Cayenne, ŠPZ: K., typ poistenia B, cena vozidla: 2 869 200,-Sk, cena výbavy: 270 000,-Sk a cena vozidla s výbavou: 3 139 200,-Sk. Uviedol, že v čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO bolo uvedené, že okrem výluk uvedených vo VPP, OPP a v týchto zmluvných dojednaniach sa poistné nevzťahuje na riziko krádež, lúpež MV, ak sa v priebehu vyšetrovania poistnej udalosti preukáže, že poistený v súlade s článkom VII. bod 7 a 8 týchto Zmluvných dojednaní neuzavrel zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb, ak ho vyžaduje predpísaný spôsob zabezpečenia (Čl. VII).

10. V čl. VII bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUOKASKO bolo uvedené, že poistený je povinný zabezpečiť motorové vozidlo (MV) proti krádeži, okrem jeho riadneho uzamknutia, minimálne v nasledovnom rozsahu: Osobné a úžitkové MV s celkovou hmotnosťou do 3500 kg a užitočnou hmotnosťou ložnej plochy do 1000 kg: Vo východiskovej hodnote spolu s doplnkovou výbavou nad 2 000 000,-Sk: - namontovaný funkčný satelitný elektronický vyhľadávací systém GPS, GP Jack (rádiolokačné zariadenie typu Lo-Jack nie je dostačujúce) v kombinácii s imobilizérom v kľúči a alarmom s plávajúcim alebo nikdy sa neopakujúcim kódom. Pokiaľ MV nemá imobilizér v kľúči, je možné tento nahradiť mechanickým zabezpečením pevne spojeným s podvozkom alebo karosériou MV typu Construct, Mul-T-Lock, Defend-Lock a pod.

11. Z listu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia policajného zboru, Úradu súkromných bezpečnostných služieb odvolací súd zistil, že tento obsahuje odpoveď na otázku žalovanej, „či je aj bez uzavretia zmluvy, možné monitorovať a sledovať ukradnuté vozidlo a zistiť, kde sa po krádeži toto vozidlo nachádza“. Uvedený úrad na takto formulovanú otázku odpovedal tak, že „Logickým predpokladom monitorovania, teda nejakej systematickej činnosti, ktorá spočíva v pozorovaní objektu, napr. monitorovaného vozidla je, že máme k dispozícii informáciu o tom kde sa tento objekt monitorovania nachádza. Obdobné platí pre sledovanie objektu (motorového vozidla). Vo vašom prípade ste mali na mysli jednu z foriem detektívnej služby „hľadanie majetku“, ktorá je upravená v § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v znení neskorších predpisov. Podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona o súkromnej bezpečnosti je detektívna služba jedným z druhov súkromných bezpečnostných služieb. V prípade, že prevádzkovateľ súkromnej bezpečnostnej služby mieni poskytovať takúto službu, je povinný riadiť sa ustanovením § 38 ods. 3 zákona o súkromnej bezpečnosti, podľa ktorého zmluva o poskytovaní bezpečnostnej služby musí mať písomnú formu, inak je neplatná.“

12. Odvolací súd sa potom v plnom rozsahu stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie o neopodstatnenosti žaloby, pričom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uviedol, že pokiaľ išlo o zistenie toho, či zariadenie označené v článku VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní ako funkčný satelitný elektronický vyhľadávací systém GPS bolo aj v čase krádeže predmetného motorového vozidla aktívne a funkčné, t. j. či vysielalo signál, ktorý poskytovateľ služieb vyhľadávania a monitorovania predmetného motorového vozidla mohol zachytiť a tak odcudzené motorové vozidlo nájsť, súd prvej inštancie správne ustálil, že v konaní nebolo preukázané, že by v čase, keď bolo predmetné motorové vozidlo odcudzené, bolo zariadenie pre satelitný elektronický vyhľadávací systém GPS aktívne a funkčné a že by predmetné motorové vozidlo bolo v čase krádeže monitorované poskytovateľom tejto služby. Žalobca tak nepreukázal, že sa na neho v zmysle článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní nevzťahuje výluka z poistenia. Neuniesol teda dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení (predložením zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému GPS uzatvorenej s prevádzkovateľom týchto služieb), že mu žalovaná nedôvodne odmietla poistné plnenie v súvislosti s krádežou motorového vozidla Porsche Cayenne. Námietku žalobcu o konaní súdu prvej inštancie „ultra petitem“ (prešetrovaním aj tých skutočností, ktoré neboli predmetom žaloby), odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko predmetom konania bol okrem iného aj nárok na zaplatenie sumy 98 992,23 eur s prísl. titulom poistného plnenia, a teda súd sa musel pri skúmaní opodstatnenosti uplatneného nároku vysporiadať s tým, či žalobca splnil alebo nesplnil podmienky na vyplatenie uvedenej sumy. Odvolací súd sa rovnako nestotožnil ani s námietskou, že predmetom konania mohlo byť len preverenie existencie, resp. neexistencie dôvodu odmietnutia poistného plnenia, ktorý bol uvedený v oznámení žalovanej o ukončení šetrenia z 15. októbra 2008, pretože 1) relevantný z hľadiska poskytnutia alebo neposkytnutia poistného plnenia bol záver zo šetrenia poistnej udalosti a nie priebeh šetrenia poistnej udalosti a 2) z obsahu oznámenia žalovanej o ukončení šetrenia poistnej udalosti z 15. októbra 2008 vyplývalo,

že dôvodom odmietnutia poistného plnenia zo strany žalovanej boli dve skutočnosti: a) nesplnenie podmienky predpísaného spôsobu zabezpečenia (namontovanie požadovaného zabezpečovacieho zariadenia v zmysle článku VII bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní), čo v konaní preukázané nebolo, pretože žalobca uvedenú podmienku splnil, v dôsledku čoho tento dôvod odmietnutia poistného plnenia zo strany žalovanej nebol správne dôvodom zamietnutia žaloby, b) naplnenie článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní (označenom ako výluky z poistenia).

13. Pokiaľ potom išlo o dôvod odmietnutia poistného plnenia pod bodom b), odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že tento dôvod odmietnutia poistného plnenia zo strany žalovanej bol dôvodný a na základe uvedeného záveru potom správne žalobu zamietol, nakoľko žalobca v konaní nepreukázal, že uzatvoril zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb, a teda, že zariadenie, ktoré síce spĺňalo kritéria predpísaného spôsobu zabezpečenia

v zmysle článku VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní, nebolo v čase krádeže predmetného motorového vozidla v prevádzkyschopnom stave. Uvedené znamená, že prostredníctvom tohto zariadenia nebolo potom možné odcudzené motorové vozidlo v čase krádeže monitorovať

a následne vyhľadať a tak predísť vzniknutej škodovej udalosti. Podľa odvolacieho súdu nebolo podstatné, či bolo v čl. VII. Zmluvných dojednaní, označenom ako Predpísané spôsoby zabezpečenia, výslovne uvedené, že žalobca bol povinný uzatvoriť zmluvu o aktivácii

a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom takýchto služieb alebo nie, pretože článok VII. Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO sa týkal predpísaných spôsobov zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži v nadväznosti na východiskovú hodnotu (nadobúdaciú cenu) motorového vozidla, vrátane doplnkovej výbavy, akým bolo okrem iného pri východiskovej hodnote nad 2 000 000,-Sk

(čo bol aj tento prípad) podľa článku VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní namontovanie funkčného satelitného elektronického vyhľadávacieho systému GPS. Uvedený spôsob zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži je oproti spôsobu zabezpečenia motorových vozidiel s nižšou východiskovou hodnotou [článok VII. bod 1, písm. a) a b) Zmluvných dojednaní] najdôslednejším spôsobom zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži,

čo logicky súvisí s hodnotou zabezpečovaného motorového vozidla. Výluky z poistenia boli upravené v inom článku Zmluvných dojednaní, konkrétne v článku V. Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO, čo malo svoju logiku vzhľadom na obsah Zmluvných dojednaní, kde každý článok Zmluvných dojednaní upravuje inú otázku súvisiacu s poistením. Z uvedeného vyplýva, že ak článok VII. Zmluvných dojednaní upravoval predpísané spôsoby zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži a článok V. Zmluvných dojednaní výluky

z poistenia, tak požiadavka uzatvorenia zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb nemusela byť uvedená v článku VII. Zmluvných dojednaní, ako to nesprávne interpretoval žalobca a tiež to, že tieto články (článok V. a článok VII. Zmluvných dojednaní) si navzájom neodporovali.

14. V uvedenej súvislosti odvolací súd potom poukazoval na znenie článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní, kde sa uvádzalo, že poistenie sa nevzťahovalo na riziko krádeže motorového vozidla, ak sa preukázalo, že poistený neuzatvoril s poskytovateľom služieb aktivácie a prevádzkovania satelitného elektronického vyhľadávacieho systému zmluvu

o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému,

ak ho (namontovaný funkčný satelitný elektronický vyhľadávací systém) a nie ju (zmluvu

o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému) vyžadoval predpísaný spôsob zabezpečenia (čl. VII).

15. Za nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalobcu ohľadne nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie v otázke namietanej neprijateľnosti zmluvnej podmienky a rovnako za nedôvodný považoval i jeho nesúhlas s rozhodnutím súdu prvej inštancie ohľadne ním tvrdenej neprijateľnej zmluvnej podmienky obsiahnutej v článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní, označenom ako „Výluky z

poistenia“.

16. V tomto smere odvolací súd s poukazom na § 53 ods. 1, 4 Občianskeho zákonníka uviedol, že základnou charakteristikou neprijateľnej podmienky je, že v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

K nerovnováhe dochádza v praxi napríklad vtedy, keď sa dodávateľ vedome snaží eliminovať alebo významne obmedziť možnosti spotrebiteľa pri uplatňovaní jeho práv v právnom vzťahu založenom spotrebiteľskou zmluvou. Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách používa pre zmluvné dojednania, ktoré umožňuje takéto konanie dodávateľa, označenie "nekalá podmienka" (tzv. unfair terms). Nekalou podmienkou je teda nečestné, neférové, nepoctivé, neseriózne alebo spotrebiteľa hrubo poškodzujúce dojednanie v spotrebiteľskej zmluve. Pri skúmaní, či niektoré zmluvné dojednanie v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná (nekalá) podmienka spôsobujúca

v neprospech spotrebiteľa "značnú nerovnováhu" v právach a povinnostiach zmluvných strán, je potrebné vychádzať z kvality a kvantity práv a povinností oboch zmluvných strán.

O ich nerovnovážne postavenie ide vtedy, keď povinnosti jednej strany nezodpovedá kvalitatívne ekvivalentná povinnosť druhej strany. Z hľadiska ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách nie je pritom významná každá, ale iba "značná" nerovnováha (teda nie nerovnováha nepatrná alebo bežná).

17. Žalobca svoje tvrdenie o neprijateľnosti označenej zmluvnej podmienky odvodzoval zo skutočnosti, že „uzatvorenie právoplatnej zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb žalovaná pri uzatváraní poisťnej zmluvy so žalobcom nepožadovala, takáto povinnosť nebola uvedená

v predpísaných spôsoboch zabezpečenia, na ktoré sa odvolával článok V. Výluky z poistenia. Ak teda z tohto dôvodu (poisťovňa) odmietla poskytnúť poisťné plnenie ako výluku z poistenia spôsobila tým značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa“. Odvolací súd k tomuto uviedol, že žalobca v podanom odvolaní, okrem všeobecných teoretických úvah, poukazu na judikatúru Súdneho dvora EÚ a tvrdení

o rozporuplnosti článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní s článkom VII. bod 7 a 8 Zmluvných dojednaní, neuviedol žiadne iné relevantné argumenty o tom, v čom vidí v tomto konkrétnom prípade značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. Odvolací súd bol potom zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že medzi článkom V. písm. k) Zmluvných dojednaní a článkom VII. bod 7 a 8 Zmluvných dojednaní nebol daný rozpor, dôsledkom ktorého by bola neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní. Preto pokiaľ žalobca žiadny iný konkrétny nedostatok, v súvislosti s posúdením zmluvnej podmienky obsiahnutej v článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní, vo vzťahu k požiadavke značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa ako kritéria neprijateľnosti zmluvnej podmienky,

v odvolaní nevytkol, odvolací súd nemal dôvod spochybniť správnosť záverov súdu prvej inštancie ani vo vzťahu k tvrdenej neprijateľnosti uvedenej zmluvnej podmienky.

18. Odvolací súd dodal, že vzhľadom na východiskovú hodnotu motorového vozidla (cena vozidla s výbavou 3 139 200,-Sk) mala poisťovňa právo požadovať od žalobcu nielen

čo najdôslednejší spôsob zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži vymedzený v článku VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní (čo splnené zo strany žalobcu bolo), ale tiež to,

aby zariadenie, ktoré tento najdôslednejší spôsob zabezpečenia motorového vozidla

proti krádeži malo zabezpečiť, bolo funkčné a v prevádzkyschopnom stave počas celej doby trvania poisťného vzťahu. Uvedená podmienka zo strany žalobcu už splnená nebola, nakoľko tento neuzatvoril zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom tejto služby. Neobstojí pritom argumentácia žalobcu, že pri uzatváraní poisťnej zmluvy takáto požiadavka zo strany žalovanej nebola vznesená, pretože z článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO, ktoré tvoria nedeliteľnú súčasť poisťnej zmluvy, takáto požiadavka vyplývala. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. O trovách pôvodného dovolacieho konania rozhodol podľa § 453 ods. 3 CSP

v spojení s § 255 ods. 1 CSP, s tým, že o samotnej výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie až po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu

prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420

písm. f/ CSP, ako aj z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Za vadu podľa § 420 písm. f/ CSP označil to, že súdy prešetrovali skutočnosti, ktoré neboli predmetom žaloby, a preto postupovali

„ultra petitum“, čím porušili princíp rovnosti účastníkov konania. Uviedol, že sa podanou žalobou domáhal rozhodnutia súdu o neexistencii dôvodu odmietnutia poistného plnenia žalovanou a vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v čl. V. bod k) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO. Predmetom konania tak mohlo byť iba preverenie existencie dôvodu odmietnutia poistného plnenia, ktoré bolo uvedené v oznámení žalovanej o ukončení šetrenia poistnej udalosti z 15. októbra 2008. Súdy však

nad rámec skúmali i splnenie podmienok pre uzatvorenie poistnej zmluvy na strane žalobcu, ktoré však neboli žalovanou vymedzené ako dôvody odmietnutia poistného plnenia.

Týmto vykonávali dokazovanie i nad rámec žaloby, čím ho oproti žalovanej znevýhodnili.

21. Žalobca vo svojom dovolaní označil i viaceré pochybenia súdov, a to: 1/ že odvolací súd nedoplnil konanie, resp. nevykonával ďalšie dokazovanie, hoci v rozsudku uviedol,

že konanie doplnil prečítaním listinných dôkazov, 2/ opakovane sa odvoláva na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, avšak bez bližšieho zdôvodnenia jednotlivých námietok žalobu v odvolaní, 3/ považoval za presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti o neprijateľnej zmluvnej podmienke, 4/ nevysvetlil, z akého dôvodu nepovažoval

čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní za neprijateľnú zmluvnú podmienku, 5/ potvrdil záver súdu prvej inštancie, že medzi článkom V. písm. k) a článkom VII. Bod 7 a 8 Zmluvných dojednaní nie je daný rozpor, 6/ neposudzoval spor podľa ustanovení spotrebiteľského práva komplexne, 7/ nezaoberal sa námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní (námietkou konania „ultra petitum“), 8/ nezaoberal sa zhodnotením existencie/neexistencie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach strán konania v neprospech spotrebiteľa, svoje závery vecne

ani právne nezdôvodnil. Za vadu podľa § 420 písm. f/ CSP žalobca teda považoval

i nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov oboch inštancií.

22. V ďalšom žalobca poukazoval na to, že článok VII. Zmluvných dojednaní nevyžadoval uzatvorenie zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb. Preto je článok V. písm. k) Zmluvných dojednaní v rozpore so znením článku VII. Bod 7 a 8 týchto dojednaní. Vyžadovať predloženie takejto zmluvy je v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a v rozpore so zákonmi Slovenskej republiky, ale aj komunitárnym právom. Výluky všeobecne v poistných podmienkach je potrebné považovať za prekvapivé klauzuly, poistné podmienky by mali obsahovať výhradne vedľajšie dojednania a nie dojednania podstatné pre vznik a zánik zmluvného vzťahu. Uzatvorenie právoplatnej zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb žalovaná pri uzatváraní poistnej zmluvy so žalobcom nepožadovala, nepožadovala ju ani v priebehu šetrenia poistnej udalosti. Napriek tomu, neuzatvorenie takejto zmluvy bolo výlukou z poistenia podľa čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní. Ak potom žalovaná z tohto dôvodu odmietla poskytnúť poistné plnenie ako výlukou z poistenia, spôsobila tým značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takúto zmluvnú podmienku je podľa žalobcu

preto potrebné považovať za nekalú (neprijateľnú). Navyše, takáto zmluvná podmienka nebola ani individuálne dohodnutá. Konanie žalovanej možno považovať i za agresívnu obchodnú praktiku v zmysle prílohy č. 1 bod 4 zákona č. 250/2007 Z. z. Nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán

žalobca videl v tom, že žalovaná sama určila spôsoby zabezpečenia, určila výluky z poistenia odlišné od spôsobov zabezpečenia, ktoré vyžadovala ako podmienky pre uzatvorenie poistnej zmluvy. Žalobca nemohol ovplyvniť tieto podmienky, tieto neboli individuálne dohodnuté, ale boli určené jednostranne a účelovo žalovanou.

23. Z týchto dôvodov žalobca prípustnosť podaného dovolania odvodzoval aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď podľa neho v praxi dovolacieho súdu doteraz nebola vyriešená právna otázka, „či nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa spôsobuje skutočnosť, že v zmluvných podmienkach sú podmienky pre uzatvorenie zmluvy medzi dodávateľom - konkrétne poisťovacou spoločnosťou a spotrebiteľom špecifikované v odlišnom znení, ako sú špecifikované výluky pre neposkytnutie plnenia pri poistnej udalosti, a či v takom prípade je výluka neprijateľnou zmluvnou podmienkou“.

24. Žalovaná vo svojom vyjadrení navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť. Poukázala na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je preskúmateľné, pričom v tomto smere dala do pozornosti najmä body 30, 31 a 32 odôvodnenia napadnutého rozsudku. K námietke postupu súdov „ultra petitem“ uviedla, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia peňažného plnenia, a teda išlo o žalobu podanú podľa § 137 písm. a/ CSP. Z týchto dôvodov muselo byť predmetom konania skúmanie všetkých okolností potrebných k rozhodnutiu, či u žalobcu vznikol nárok na zaplatenie žalovanej sumy. Súd tak nevykonávali dôkazy nad rámec žaloby. Uviedla, že žalobca sám na pojednávaní 18. októbra 2018 tvrdil, že „ak by bol vedel, že toto zariadenie má byť aktivované, bol by takúto zmluvu uzavrel“, resp. uviedol, že „to, že som neuzavrel zmluvu s niekým, kto by mohol vykonávať nejaký monitoring prostredníctvom GPS systému je pravdou“, a preto jeho argumentácia o dôkaznej povinnosti žalovanej ohľadne preukázania skutočnosti, že v čase odcudzenia motorového vozidla bol vyhľadávací systém funkčný, neobstoí. Sám žalobca týmto svojim vyjadrením akceptoval skutočnosť, že zariadenie funkčné v čase škodovej udalosti nebolo, a že tým porušil poistné podmienky. Neobstoí ani jeho argumentácia „ak by bol vedel“, nakoľko mal poistné podmienky k dispozícii, keďže tieto boli neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy. Ich nedostatočné preštudovanie, aj vzhľadom na právnické vzdelanie žalobcu, nemôže byť na ťarchu žalovanej. V ďalšom poukázala na to, že žalobca nedokázal počas celého konania odôvodniť, v čom má spočívať značná nerovnováha práv v neprospech spotrebiteľa pri predmetnej zmluvnej podmienke. V tomto smere poukazovala i na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v jeho bodoch 40 a 41. To, že poistné podmienky boli určené jednostranne je zjavné, žalobca mal predsa možnosť návrh poistnej zmluvy nepodpísať. V závere svojho vyjadrenia uviedla, že uvedený (požadovaný) spôsob zabezpečenia vozidla, vzhľadom na jeho hodnotu, bol úplne legitímnou požiadavkou poisťovateľa.

25. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je síce prípustné, ale nie je dôvodné.

26. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

27. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už

prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

28. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

29. Dovolací súd posudzoval v prvom rade prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľom z § 420 písm. f/ CSP.

30. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

31. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

32. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

33. V súvislosti s námietkou týkajúcej sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

34. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa

vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

35. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP a dostatočne sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu (body 31 až 41 rozsudku). I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napadnutý rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne závery.

Pokiaľ išlo o skutkové závery, odvolací súd vo svojom rozhodnutí jasne zdôraznil, že v čase odcudzenia motorového vozidla nebolo zariadenie pre satelitný elektronický vyhľadávací systém GPS aktívne a funkčné, a teda nebolo monitorované poskytovateľom tejto služby. Žalobca v súlade s poisťovacou zmluvou neuzatvoril zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb, a hoci mal v poistenom motorovom vozidle takéto zariadenie nainštalované [ktoré spĺňalo kritériá predpísaného spôsobu zabezpečenia v zmysle článku VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní], toto nebolo v čase krádeže predmetného motorového vozidla v prevádzkyschopnom stave. Preto prostredníctvom tohto zariadenia nebolo potom ani možné odcudzené motorové vozidlo v čase krádeže monitorovať a následne vyhľadať a tak predísť vzniknutej škodovej udalosti.

K právnemu posúdeniu veci odvolací súd uviedol, že kým článok VII. Zmluvných dojednaní upravoval predpísané spôsoby zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži, článok V. Zmluvných dojednaní upravoval výluky z poistenia. Požiadavka uzatvorenia zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému

s poskytovateľom týchto služieb tak nemusela byť uvedená v článku VII. Zmluvných dojednaní, a preto si tieto články (článok V. a článok VII. Zmluvných dojednaní) navzájom neodporovali. Z čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní potom vyplývalo, že poistenie

sa nevzťahovalo na riziko krádeže motorového vozidla, ak sa preukázalo, že poistený neuzatvoril s poskytovateľom služieb aktivácie a prevádzkovania satelitného elektronického vyhľadávacieho systému zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému, ak ho (namontovaný funkčný satelitný elektronický vyhľadávací systém) a nie ju (zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému) vyžadoval predpísaný spôsob zabezpečenia (čl. VII). Odvolací súd bol teda v zhode so súdom prvej inštancie, že medzi článkom V. písm. k) Zmluvných dojednaní a článkom VII. bod 7 a 8 Zmluvných dojednaní nebol daný rozpor, dôsledkom ktorého by bola neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní. Zároveň dodal, že vzhľadom na východiskovú hodnotu motorového vozidla (cena vozidla

s výbavou 3 139 200,-Sk) mala poisťovňa právo požadovať od žalobcu nielen najdôslednejší spôsob zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži vymedzený v článku VII. bod 1

písm. c) Zmluvných dojednaní (čo splnené zo strany žalobcu bolo), ale tiež to, aby zariadenie, ktoré tento najdôslednejší spôsob zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži malo zabezpečiť, bolo i funkčné a v prevádzkyschopnom stave, a to počas celej doby trvania poisťovného vzťahu. Uvedená podmienka zo strany žalobcu však už splnená nebola, hoci takáto požiadavka zo strany žalovanej z článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní, ktoré tvorili nedeliteľnú súčasť poisťovnej zmluvy, zreteľne vyplývala.

Odvolací súd sa napokon vyjadril aj k námietke konania súdu prvej inštancie

„ultra petitum“, keď túto nepovažoval za dôvodnú, nakoľko predmetom konania bol okrem iného aj

nárok na zaplatenie sumy 98 992,23 eur s prísl. titulom poistného plnenia, a preto sa súd musel pri skúmaní opodstatnenosti uplatneného nároku vysporiadať aj s tým, či žalobca splnil alebo nespĺnil podmienky na vyplatenie uvedenej sumy. Zároveň uviedol, že dôvodom odmietnutia poistného plnenia zo strany žalovanej (v jej oznámení o ukončení šetrenia z 15. októbra 2008) bola i skutočnosť, že došlo k splneniu predpokladov pre výluk z poistenia v zmysle článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní.

Dovolací súd tak považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za preskúmateľné a riadne odôvodnené, pričom treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv.

36. Žalobca za vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP považoval i to, že súdy v danom prípade konali „ultra petitum“, keď nad rámec predmetu žaloby skúmali i splnenie podmienok pre uzatvorenie poistnej zmluvy na strane žalobcu, ktoré však neboli žalovanou vymedzené ako dôvody odmietnutia poistného plnenia. Týmto vykonávali dokazovanie nad rámec žaloby, a preto porušili princíp rovnosti strán sporu.

37. Dovolací súd predovšetkým uvádza, že žalobca sám vo svojom dovolaní uvádza, že „sa podanou žalobou domáhal rozhodnutia súdu o neexistencii dôvodu odmietnutia poistného plnenia žalovanou a vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v čl. V. bod k) Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie Eurokasko“, a teda sám namietal zákonnosť (neplatnosť) výluky z poistenia, ako dôvodu pre odmietnutie vyplatenia poistného plnenia žalovanou. Ak potom predmetom žaloby malo byť i (a nielen) posúdenie prijateľnosti/neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky [výluky z poistenia upravenej v čl. V. písm. k/ Zmluvných dojednaní], ktorej obsahom bola práve požiadavka funkčnosti a prevádzkyschopnosti zariadenia satelitného elektronického vyhľadávacieho systému (GPS), súdy správne zamerali svoje dokazovanie i na preukázanie tejto skutočnosti. Tým, že dokazovali okrem iného i splnenie/nespĺnenie podmienok pre danú výluku (a teda i existenciu/neexistenciu dôvodu pre odmietnutie poistného plnenia), konali o predmete žaloby. Navyše, ako už poukázal vo svojom rozhodnutí i odvolací súd, dôvodom odmietnutia poistného plnenia zo strany žalovanej (v jej oznámení o ukončení šetrenia z 15. októbra 2008) bola i skutočnosť, že došlo k splneniu predpokladov pre výluk z poistenia v zmysle článku V. písm. k) Zmluvných dojednaní.

38. Napriek uvedenému, dovolací súd poukazuje na to, že viazanosť súdu žalobným návrhom (§ 216 CSP), t. j. nemožnosť súdu prekročiť a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, resp. nesmieť ísť nad rámec petitu tzv. zásada „ne ultra petitum“, sa vzťahuje k žalobnému návrhu (petitu) a nie k spôsobu vykonávania dokazovania, resp. k otázke, aké dôkazy je súd v konaní oprávnený vykonať alebo nevykonať. Žalobný návrh (petit) je obligatórnou náležitosťou žaloby (pozri § 132 ods. 1 CSP). Civilný sporový poriadok upravuje aj výnimku, keď súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, avšak musí ísť o prípad, ak z osobitného predpisu vyplýva určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami (čo však nebol posudzovaný prípad). Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu. Nie je však porušením zásady viazanosti súdu petitom, ak súd inak právne kvalifikuje skutok, ktorý bol predmetom konania. Právna kvalifikácia je vždy vecou súdu v zmysle zásady iura novit curia, preto ani právna kvalifikácia nie je obligatórnou náležitosťou žaloby. Ak je potom predmetom žaloby peňažné plnenie, musí byť v žalobe uvedená presná výška peňažnej sumy, ktorú žalobca požaduje. Touto výškou peňažného plnenia požadovaného žalobcom v žalobe je súd v konaní viazaný a nesmie prisúdiť viac. V danej veci teda nešlo o prípad, že by súdy vec prejednali a meritórne rozhodli tak, že by žalobcovi prisúdili vyššie peňažné plnenie, než žiadal v žalobe (v danom prípade bola žaloba zamietnutá). Zo spisu vyplýva,

že žalobca podal žalobu 7. júla 2009, ktorou vymedzil predmet konania tak, že žiadal žalovanej uložiť povinnosť zaplatiť mu sumu 98 992,23 eur s úrokom z omeškania 8,5% ročne od 27. septembra 2008 do zaplattenia. Súd prvej inštancie žalobu zamietol. Odvolací súd tento rozsudok potvrdil. Oba sudy nižších stupňov teda neprekročili žalobcom určený predmet konania; neprisúdili viac ako bolo žalobcom uplatnené v žalobe o peňažné plnenie. Konanie súdov tak nebolo poznačené vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, t. j. že by sudy konali nad rámec petitu v rozpore s tzv. zásadou „ne ultra petitum“.

39. V tejto súvislosti dovolací súd zároveň dodáva, že ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súd totiž nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strany sporu. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky stranou sporu navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy

na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ CSP. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993, R 125/1999 a R 42/1993.

40. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že konanie nebolo postihnuté vadou podľa § 420 písm. f/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo nepreskúmateľné), pričom odvolací súd ani svojim procesným postupom (získovaním skutkového stavu) neznemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto žalobca neopodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

41. Žalobca prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za takúto právnu otázku žalobca potom označil to, „či nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa spôsobuje skutočnosť, že v zmluvných podmienkach sú podmienky pre uzatvorenie zmluvy medzi dodávateľom - konkrétne poisťovacou spoločnosťou a spotrebiteľom špecifikované v odlišnom znení, ako sú špecifikované výluky pre neposkytnutie plnenia pri poisťnej udalosti, a či v takom prípade je výluka neprijateľnou zmluvnou podmienkou“.

42. Za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993, s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu, spočívajúceho

v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle

§ 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018, sp. zn. 6Cdo/29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

43. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

44. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP považoval dovolací súd za podstatné to, či táto otázka, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, bola alebo nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená. Dospel pritom k záveru, že uvedená právna otázka nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, a preto je dovolanie žalobcu v danom prípade procesne prípustné. Dovolací súd ďalej skúmal, či dovolateľ dôvodne odvolaciemu súdu vytýka, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, tak ako to v dovolaní namieta.

45. V danej veci žalobca poukazyval na to, že medzi článkami VII. bod 7 a 8 a V. písm. k) Zmluvných dojednaní je rozpor, nakoľko čl. VII. nevyžadoval uzatvorenie zmluvy o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb. Podľa žalobcu požadovanie uzavretia takejto zmluvy zo strany žalovanej bolo v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. Výluky v poisťných podmienkach potom považoval za prekvapivé klauzuly. Ak teda žalovaná, z dôvodu nepreukázania uzatvorenia takejto zmluvy, odmietla (titulom výluky z poistenia) poskytnúť poisťné plnenie, spôsobila tým podľa žalobcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takúto zmluvnú podmienku (výluku z poistenia) bolo preto potrebné považovať za nekalú (neprijateľnú). Nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán žalobca teda videl v tom, že žalovaná sama určila spôsoby zabezpečenia, určila výluky z poistenia odlišné od spôsobov zabezpečenia, ktoré vyžadovala ako podmienky pre uzatvorenie poisťnej zmluvy. Žalobca potom nemohol ovplyvniť tieto podmienky, tieto neboli individuálne dohodnuté, ale boli určené jednostranne a účelovo žalovanou.

46. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia poisťnej zmluvy, spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré;

a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,

- b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,
- c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,
- d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,
- e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, že spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,
- f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,
- g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,
- h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nesplnil záväzky, ktoré vznikli,
- i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,
- j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia alebo dodávateľ oprávňuje k zvýšeniu ceny tovaru, alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia.

Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

47. V poisťnej zmluve pre havarijné poistenie motorových vozidiel - produkt 570 č. 0169281 (č. l. 10 spisu) sa hneď za označením zmluvy uvádza údaj o tom, že „pre toto poistenie platia príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, Všeobecné poisťné podmienky, Osobitné poisťné podmienky a zmluvné dojednania, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto poisťnej zmluvy“. V rámci doplnkovej - nadštandardnej výbavy motorového vozidla je uvedený GPS - satelitný vyhľadávací systém (20 000,-Sk) a audio sústava BOSE (250 000,-Sk). Poistná suma motorového vozidla potom spolu s doplnkovou - nadštandardnou výbavou bola určená sumou 3 139 200,-Sk. V čl. VII bod 2 poisťnej zmluvy poisťník/poistený vyhlásil, že predpísané inštalované zabezpečovacie zariadenia sú plne funkčné. Podľa bodu 9 cit. článku poisťnej zmluvy poisťník/poistený prehlásil, že bol oboznámený s obsahom poisťnej zmluvy, Všeobecnými poisťnými podmienkami (ďalej len „VPP“), Osobitnými poisťnými podmienkami (ďalej len „OPP“) a zmluvnými dojednaniami, ktoré mu boli pred uzatvorením poisťnej zmluvy odovzdané a ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou poisťnej zmluvy.

48. Podľa čl. III. bod B Zmluvných dojednaní pre havarijné poistenie EUROKASKO (t. j. pre dohodnutý typ poistenia), poistenie sa vzťahuje na krádež a lúpež motorového vozidla v rozsahu OPP č. 205, okrem rizika uvedeného v čl. I., bod 2 b) týchto OPP, ďalej na poškodenie alebo zničenie motorového vozidla, alebo jeho obvyklej výbavy náhodnou poistnou udalosťou, s výnimkou výluk vyslovene uvedených v príslušných VPP, OPP alebo v týchto zmluvných dojednaniach.

Podľa čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní, okrem výluk uvedených vo VPP, OPP a v týchto zmluvných dojednaniach sa poistenie nevzťahuje na riziko krádež, lúpež motorového vozidla, ak sa v priebehu vyšetrovania poistnej udalosti preukáže, že poistený v súlade s článkom VII. bod 7 a 8 týchto zmluvných dojednaní neuzavrel právoplatnú zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb, ak ho vyžaduje predpísaný spôsob zabezpečenia (čl. VII.).

Podľa čl. VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní (predpísané spôsoby zabezpečenia), poistený je povinný zabezpečiť motorové vozidlo proti krádeži, okrem riadne uzamknutého vozidla, minimálne v rozsahu vo východiskovej hodnote spolu s doplnkovou výbavou nad 2 000 000,-Sk namontovaným funkčným satelitným elektronickým vyhľadávacím systémom GPS, GP Jack (radiolokačné zariadenie typu Lo-Jack nie je dostačujúce) v kombinácii s imobilizérom v kľúči a alarmom s plávajúcim alebo nikdy sa neopakujúcim kódom. Pokiaľ vozidlo nemá imobilizér v kľúči, je možné tento nahradiť mechanickým zabezpečením pevne spojeným s podvozkom alebo karosériou vozidla typu Construct, Mul-T-Lock, Defend-Lock a pod.

Podľa bodu 7 cit. článku Zmluvných dojednaní, na požadované vybavenie zabezpečovacích zariadení, a to imobilizér, alarm s plávajúcim alebo nikdy sa neopakujúcim kódom, alebo satelitný elektronický vyhľadávací systém je potrebné vykonať inštaláciu a aktiváciu týchto zariadení autorizovanými osobami, pred dojednaním poistenia motorového vozidla.

Podľa bodu 8 cit. článku Zmluvných dojednaní, všetky zabezpečovacie zariadenia musia byť certifikované a mať vystavený doklad o ich montáži. Zariadenie musí byť funkčné počas celej doby trvania poistenia a poistený je povinný udržiavať ho v prevádzkyschopnom stave a používať ho pri každom opustení motorového vozidla.

49. Žalovaná v liste z 15. októbra 2008 (č. 1. 45 spisu), nazvanom ako „Oznámenie o ukončení šetrenia škodovej udalosti“ oznámila žalobcovi, že udalosť ukončila bez poskytnutia poistného plnenia, keď poukázala na čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní (výluky z poistenia), s tým, že v danej veci bolo šetrením škodovej udalosti zistené, že nebola splnená podmienka predpísaného spôsobu zabezpečenia, a preto v zmysle čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní nevznikla poisťovni povinnosť plniť.

50. Z vyššie citovaných článkov Zmluvných dojednaní pre daný typ poistenia (typ B) tak vyplývalo, že poistenie sa vzťahovalo, okrem iného, na krádež a lúpež motorového vozidla, s výnimkou výluk vyslovene uvedených, okrem iných, aj v týchto zmluvných dojednaniach (čl. III. bod B Zmluvných dojednaní). Jednou z týchto výluk bolo i to, že „sa poistenie nevzťahovalo na riziko krádež, lúpež motorového vozidla, ak sa v priebehu vyšetrovania poistnej udalosti preukázalo, že poistený v súlade s článkom VII. bod 7 a 8 týchto zmluvných dojednaní neuzavrel právoplatnú zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb, ak ho vyžadoval predpísaný spôsob zabezpečenia“ [čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní]. Pokiaľ potom išlo o predpísaný spôsob zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži, tento, pri vozidle vo východiskovej hodnote spolu s doplnkovou výbavou nad 2 000 000,-Sk (čo bol i posudzovaný prípad), okrem iných vyžadoval i namontovanie funkčného satelitného elektronického vyhľadávacieho systému GPS [čl. VII. bod 1 písm. c) Zmluvných dojednaní]. Podľa bodu 7 a 8 tohto článku, bol poistený povinný vykonať inštaláciu a aktiváciu tohto zariadenia autorizovanými osobami, a to ešte pred dojednaním poistenia motorového vozidla, pričom toto zariadenie muselo byť certifikované (muselo mať vystavený doklad o jeho montáži) a muselo byť funkčné počas celej doby trvania poistenia (navyše poistený bol povinný udržiavať ho v prevádzkyschopnom stave a používať ho pri každom opustení motorového vozidla).

51. Z dokazovania vykonaného súdmi nižších inšancií vyplynulo, že poistené motorové vozidlo síce malo nainštalovaný funkčný satelitný elektronický vyhľadávací systém GPS (viď doplnková - nadštandardná výbava motorového vozidla), avšak na jeho prevádzku už poistený (žalobca) neuzavrel zmluvu s poskytovateľom takýchto (lokalizačných) služieb. Z uvedeného dôvodu tak nebolo následne možné odcudzené motorové vozidlo lokalizovať prostredníctvom GPS. Žalobca tak síce splnil podmienky zabezpečenia motorového vozidla v súlade s čl. VII. Zmluvných dojednaní (tým, že mal vozidlo vybavené satelitným elektronickým vyhľadávacím systémom GPS), avšak tento systém počas trvania poistenia neuviedol do prevádzky (neaktivoval) prostredníctvom osoby poskytujúcej takéto „lokalizačné“ služby uzavretím zmluvy o jeho aktivácii a prevádzkovaní. Inými slovami, takéto zabezpečenie motorového vozidla potom nemalo žiaden praktický význam, nakoľko na jeho základe nebolo možné sledovať pohyb vozidla po jeho odcudzení. Preto zmluvné dojednania, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť poistnej zmluvy, vyžadovali nielen samotnú inštaláciu takeéhoto vyhľadávacieho systému do poisteného motorového vozidla, ale i jeho uvedenie do prevádzky, uzavretím zmluvy o jeho aktivácii a prevádzkovaní s poskytovateľom takýchto služieb. Pre prípad, že k uzavretiu takejto zmluvy nedošlo (hoci sa pre daný typ vozidla vzhľadom na jeho hodnotu a poistnú sumu vyžadovala), poisťovňa si vyhradila právo (v čl. V. Zmluvných dojednaní) odmietnuť poistné plnenie (tzv. výlukou z poistenia).

Dovolací súd bol preto zhodne so súdmi nižších inšancií názoru, že články VII. bod 7 a 8 a čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní si navzájom neodporujú. V čl. VII. sú totiž jasne upravené požadované spôsoby zabezpečenia motorového vozidla proti krádeži, ktoré sú odstupňované podľa jeho východiskovej hodnoty, s požiadavkou na ich funkčnosť a prevádzkyschopnosť počas celej doby trvania poistenia, s tým, že tieto museli byť nainštalované ešte pred dojednaním poistenia. Tento článok Zmluvných dojednaní zrejme potom nerobil výkladové problémy ani samotnému žalobcovi, ktorý svoje vozidlo napokon takýmto zabezpečením aj skutočne vybavil (aj sám žalobca si však musel byť súčasne vedomý i toho, že samotné namontovanie vyhľadávacieho systému bez jeho uvedenia do prevádzky nemá žiaden praktický význam). Žalobcovi preto nemohol robiť problém ani výklad čl. V.

písm. k) Zmluvných dojednaní, v ktorom bolo zreteľne uvedené, že sa poistenie nevzťahuje na riziko krádeže, ak poistený v súlade s článkom VII. bod 7 a 8 zmluvných dojednaní neuzavrel právoplatnú zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní tohto satelitného vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb, ak ho vyžadoval predpísaný spôsob zabezpečenia. Ak teda žalobca vedel, že jeho vozidlo (vzhľadom na východiskovú hodnotu) muselo byť vybavené takýmto systémom (a vozidlo aj týmto systémom skutočne vybavil), musel predpokladať i to, že poisťovňa bude vyžadovať aj jeho uvedenie do prevádzky (samotné vybavenie vozidla týmto systémom v praktickej rovine nepostačovalo). Ak potom poisťovňa pre takýto prípad (t. j. neuvedenie zabezpečovacieho systému do reálnej prevádzky) upravila výluky z poistenia, nemožno takéto zmluvné dojednanie považovať za prekvapivé (je potrebné si taktiež uvedomiť, že tak výluky z poistenia, ako i spôsoby zabezpečenia vozidla boli upravené v tej istej listine, medzi nimi bol iba článok VI. Zmluvných dojednaní). Za prekvapivé, nejasné a nezrozumiteľné nemožno označiť ani to, že výluky z poistenia (čl. V.)

boli v Zmluvných dojednaniach upravené v samostatnom článku a nestali sa súčasťou čl. VII. Je potrebné si uvedomiť, že v čl. V. Zmluvných dojednaní je upravených viacero prípadov výluk z poistenia [pod písm. a) až k)], t. j. nielen prípad týkajúci sa žalobcu, a preto neprehľadným by robilo práve ich zapracovanie do ostatných článkov Zmluvných dojednaní. Skutočnosť, že všetky výluky boli upravené v jednom článku (V.) Zmluvných dojednaní,

ich preto práve naopak robilo prehľadnými. Možno preto konštatovať, že čl. V. písm. k) Zmluvných dojednaní neodporuje čl. VII. bod 1 písm. c) a bodom 7, 8 Zmluvných dojednaní, práve naopak ho dopĺňa, keď upravuje vo svojej podstate sankciu vo forme výluky z poistenia, ak predpísaný spôsob zabezpečenia motorového vozidla (vzhľadom na jeho východiskovú hodnotu) upravený v čl. VII., poistený počas trvania poistenia neuvedie do reálnej prevádzky. Ak si potom žalobca (disponujúci právnickým vzdelaním) dostatočne prečítal čl. VII. Zmluvných dojednaní a svoje vozidlo pred dojednaním poistenia aj vybavil satelitným elektronickým vyhľadávacím systémom GPS, nič mu nebránilo prečítať si i čl. V. týchto dojednaní, keďže si musel byť i on vedomý toho, že bez reálneho prevádzkovania nainštalovaného systému by bolo takéto zabezpečenie nepotrebným. Zmluvné dojednanie upravujúce výluky z poistenia motorového vozidla proti krádeži [čl. V. písm. k)] tak nemožno

považovať za neprijateľné. Ustanovenia Zmluvných podmienok upravujúce, na čo sa poistenie vzťahuje a na čo nie, vrátane výluk a spôsobu zabezpečenia vozidla, tak systematicky na seba nadväzujú (sú upravené za sebou), navzájom sa nevylučujú, práve naopak sa dopĺňajú, čo nemôže spôsobovať ani ich nezrozumiteľnosť.

52. Neprijateľnosť zmluvných podmienok sa hodnotí predovšetkým so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí (pozri § 53 ods. 12 Občianskeho zákonníka účinného od 1. marca 2010). Pre poistné zmluvy je potom typické, že sú v nich vymedzené i prípady, na ktoré sa poistenie nevzťahuje (tzv. výluky z poistenia), resp. tieto sú vymedzené v poistných podmienkach tvoriacich jej súčasť. Poistné podmienky pri poistení majetku majú preto konkretizovať a špecifikovať, ktoré veci sa poisťujú, z ktorých poistných udalostí vznikne právo na plnenie a aké sú prípady výluky z poistenia. Takéto dojednania nemožno potom považovať za prekvapivé. Pre obsah poistného vzťahu má zásadný význam vznik poistnej udalosti, nakoľko v majetkovej sfére poisteného vznikne určitá finančná potreba, ktorú je poistiteľ povinný uspokojiť. V súlade s tým zákon, ako aj poistné podmienky ukladajú poistenému konkrétne povinnosti, ktoré v súhrne možno označiť ako informačnú, prevenčnú a súčinnostnú povinnosť. Okrem týchto povinností ďalšie povinnosti môžu poistenému vyplývať z poistných podmienok pre daný druh poistenia a z poistnej zmluvy. Ak potom súčasťou poistnej zmluvy boli i Zmluvné dojednania, s obsahom ktorých bol žalobca riadne oboznámený (táto skutočnosť sporná nebola) a tieto vymedzovali i prípady tzv. výluk z poistenia, nemožno takéto dojednania označiť za prekvapivé a tým za neprijateľné zmluvné podmienky. Takisto aj z okolností súvisiacich s uzavretím predmetnej poistnej zmluvy muselo byť žalobcovi zrejmé, že na zabezpečenie vozidla proti krádeži nebude postačovať púhe vybavenie vozidla satelitným vyhľadávacím systémom GPS, ale i jeho uvedenie do prevádzky. Ak teda poisťovňa pred uzavretím poistnej zmluvy (vzhľadom na hodnotu vozidla) požadovala od žalobcu vybaviť vozidlo takýmto systémom (a žalobca uvedené aj splnil), nemôže sa odvolávať na to, že si v ďalšom už nebol vedomý svojej povinnosti uviesť ho i do stavu reálnej prevádzky. Bez uvedenia tohto systému do prevádzky by sa stal tento spôsob zabezpečenia vozidla proti krádeži bezúčelným.

53. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky naplnia nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s "ratio legis" zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.). Základnou zásadou spotrebiteľských zmlúv je teda skutočnosť, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, t. j. ustanovenie, ktoré spôsobuje značnú rovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Značnú nerovnováhu je možné vysvetľovať ako právne postavenie spotrebiteľa, ktoré mu nedovoľuje alebo značne obmedzuje uplatňovanie nárokov, prostredníctvom ktorých sa domáha riadneho plnenia zo zmluvy, nápravy už prijatého plnenia alebo ktoré sa týkali možnosti od odstúpenia od zmluvy. Čo treba rozumieť "značnou nerovnováhou", možno vydedukovať z úpravy neprijateľných podmienok upravených v odseku 4 ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka.

54. V danej veci po zohľadnení povahy a účelu poistenia a tiež zámeru sledovaného určením prípadov výluk z poistenia možno konštatovať, že čl. V písm. k) Zmluvných dojednaní v žiadnom prípade nespôsobil nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že z poistenia vylúčil prípady, kedy poistený neuviedol namontované zabezpečovacie zariadenie vo svojom vozidle do jeho riadnej prevádzky, čím v podstate de facto vylúčil účel, na ktorý bolo inštalované (t. j. vyvolal stav nezabezpečenia vozidla proti krádeži zmluvne požadovaným spôsobom zabezpečenia). Je úplne prirodzené, že pre takéto prípady poisťovňa stanovila výluky z poistenia (stanoviť výluky z poistenia

je právom poisťovne a v poisťných zmluvách ide o bežnú záležitosť). Podstatné je, aby bola takáto výluka v zmluve (poisťných podmienkach) zrozumiteľne a jasne vymedzená (t. j. aby z jej vymedzenia bolo i priemernému spotrebiteľovi zrejmé, na aké konkrétne prípady dopadá) a súčasne nebola formulovaná spôsobom, že by vylučovala alebo značne obmedzovala poisteného v jeho práve na poskytnutie prípadného poistného plnenia (t. j. sa vzťahovala na väčšinu prípadov, pre ktoré bolo poistenie dohodnuté, čím by poprela samotný účel poistenia). Inými slovami, za neprijateľnú by bolo možné označiť nielen takú výluku z poistenia, ktorá by bola v poisťnej zmluve (poisťných podmienkach) formulovaná nezrozumiteľne (napr. umožňujúca viacerý výklad), ale i takú, ktorá by z poskytnutia poistného plnenia vylučovala väčšinu z prípadov krádeže motorového vozidla (t. j. dalo by sa ju uplatňovať v takmer každom prípade krádeže ako poisťnej udalosti s cieľom vyhnúť sa plateniu poistného plnenia). V danej veci bola výluka z poistenia v čl. V písm. k) Zmluvných dojednaní formulovaná nielen dostatočne určito (t. j. vzťahovala sa na prípady, kedy poistený nemal platne uzavretú zmluvu o aktivácii a prevádzkovaní namontovaného satelitného elektronického vyhľadávacieho systému s poskytovateľom týchto služieb), ale sa vzťahovala iba na prípad, kedy poistený vyžadovaný zabezpečovací systém neuviedol do riadnej prevádzky. Inými slovami, ak by poistený mal takúto zmluvu riadne uzavretú (t. j. vyhľadávací systém by bol aktívny), poisťovňa by nemohla vyplatenie poistného plnenia odoprieť. K dovolateľom nastolenej dovolacej otázke tak možno uviesť, že v konkrétnej veci neboli podmienky pre uzatvorenie poisťnej zmluvy špecifikované v odlišnom znení, ako boli špecifikované výluky z poistenia, resp. tieto si navzájom neodporovali (práve naopak na seba nadväzovali a doplňovali sa). Žalobca nemôže potom tvrdiť, že požiadavka poisťovne na aktiváciu a prevádzkovanie zabezpečovacieho zariadenia (GPS satelitného elektronického vyhľadávacieho systému) prostredníctvom uzavretia zmluvy s poskytovateľom takýchto služieb by odporovala, resp. bola v rozpore s čl. VII. Zmluvných dojednaní o predpísaných spôsoboch zabezpečenia vozidla proti krádeži. Odporovali by si iba za predpokladu, ak by sa odmietnutie vyplatenia poistného plnenia (resp. výluka z poistenia) vzťahovalo i na prípady, kedy by takáto zmluva uzavretá bola. Dovolací súd dáva opätovne dovolateľovi do pozornosti, že z čl. III. bod B Zmluvných dojednaní („rozsah poistenia“) zreteľne vyplýva, že „poistenie sa vzťahuje na krádež motorového vozidla ... s výnimkou výluk vyslovene uvedených v príslušných VPP, OPP alebo v týchto zmluvných dojednaniach“. Žalobca tak bol na existenciu výluk z poistenia (pri danom type poistenia) upozornený už v úvodných ustanoveniach Zmluvných dojednaní. Žalobca (ako osoba s právnickým vzdelaním) preto nemôže tvrdiť, že si prečítal iba čl. VII. Zmluvných dojednaní, avšak už nečítal i ďalšie články tých istých dojednaní, vymedzených za sebou na tej istej listine [pritom nešlo o akési „skryté“ malým (iným) písmom zakomponované požiadavky v Zmluvných dojednaniach].

55. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

56. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

57. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.